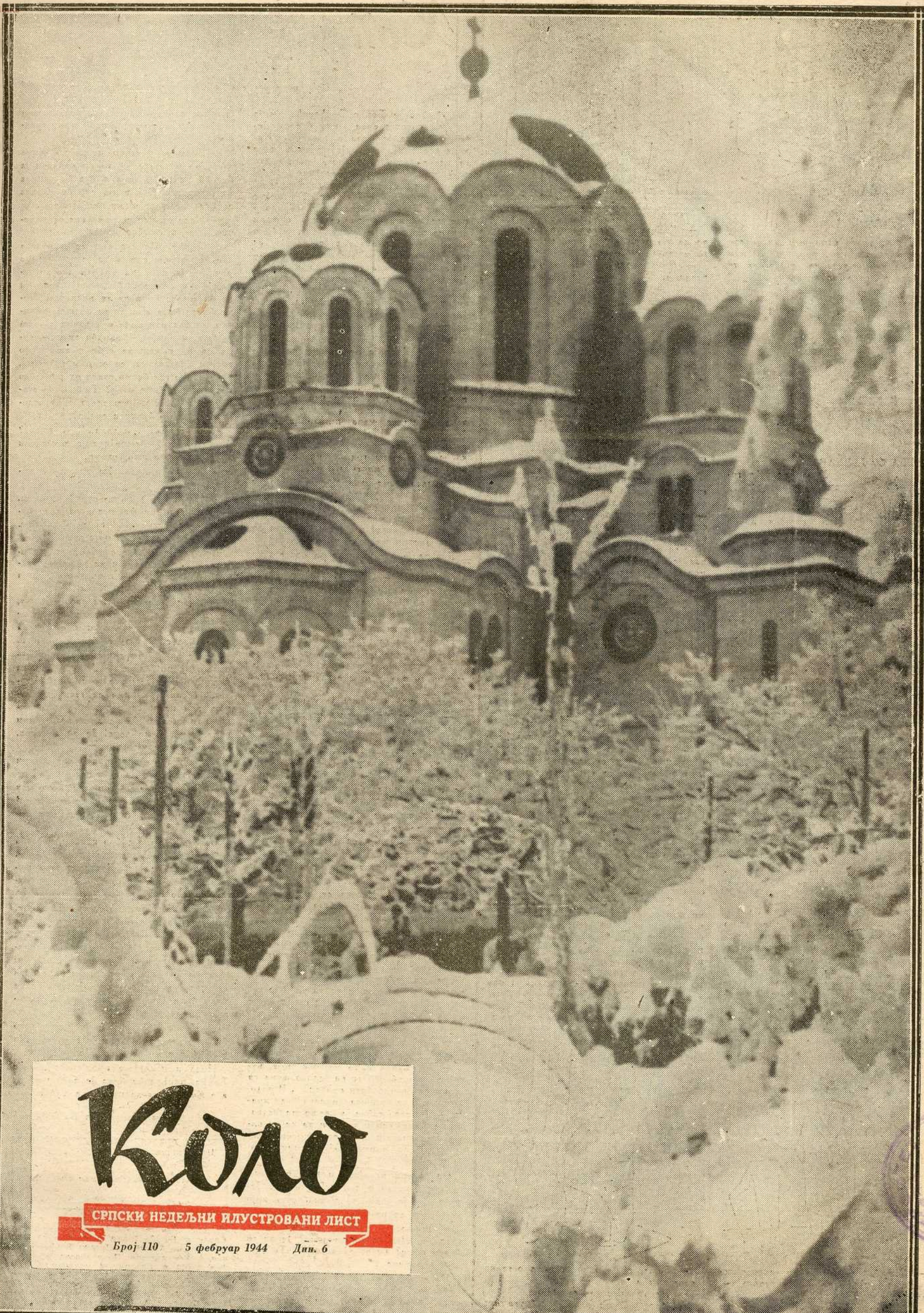

WWW.UNIL

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

Број 110   5 фебруар 1944   Дил. 6

— Ју, да знате само шта ми је све рекла та невоспитана персона! Таквим погрдним именима ја ни свог мужа не бих била у стању да назовем!

— Кажете да сте провели пет година на истом месту? Добро, а зашто сте то место напустили?
— Помисловили су ме због доброг владања.

КАЛЕНДАР Моја комшије

НЕДЕЉА 30 ЈАНУАР.

Хвали се јуче госпа комшиница:
— Да није урока, овај мој матори се баш својски почео да брине о мени... Гољко брине да је го већ постало дирљиво... Замислите само, пре неки дан је чак осигурао мој живот на 200.000 динара...

ПОНЕДЕЉАК 31 ЈАНУАР.

Пре неко вече у једној кафани један гост узео па пребације кафеџији:
— У овом вашем вину, газда, има и зувиле воде!
Госп комшија упаде у разговор са суседног стола:
— Напротив господине. У тој води има исувиле мало вина!

УТОРАК 1 ФЕБРУАР.

— Ама је ли комшија — пита ономад госп комшија оног нашег суседа што не зна од чега живи. — Изгледа да теби ти гвоји силни дугови не задају ни најмању бригу?
— Па шта ћу! Доста што имам дугове, а бригу, право је, да оставим својим поверљивцима.

СРЕДА 2 ФЕБРУАР.

— То је страшно како се ова наша деда испрљају кад играју по улици или то комшилуку — вајка се једна наша сусетка госпа комшиница.
— Та како да није страшно... Ево, ја сам јутрос морала да умијем и оперем десеторо комшишке деце док сам познала оно моје!

ЧЕТВРТАК 3 ФЕБРУАР.

— Е, просто не могу да разумем ове наше мужеве, уздише пре неки дан госпа комшиница. Ево овај мој матори. Јутрос се разнежио па кад је пошао у канцеларију узео и пољубио ме неколико пута у косу, а у подне кад је нашао само једну длаку моје косе у супи, направно је читав паچارис по кући...

ПЕТАК 4 ФЕБРУАР.

Пребацује јуче она наша младица своме мужићу:
— Боже Свето, нема ни месец дана како смо се венчали а ти никако да се одвојиш од оног твог стола у кафани. Никад ниси код куће...
— Женице, ниси у праву... Ја се не одвајам од оног стола у кафани зато што желим да се сит нахвалим пред својим пријатељима како сам пресрећан у браку.

СУБОТА 5 ФЕБРУАР.

Седимо код госп комшије па разговарамо о политичкој ситуацији, овамо код нас. Одједном ће госп комшија рећи:
— Хвала Богу само што дочекасмо да у историји, која ће бити написана, неће бити више Вука Бранковића него разних Пијада и несрба, због којих Срби платише крвавији дех него на Косову...
— Море, матори то зависи од оног ко пише историју! — уздахну госпа комшиница. Ко ти га зна. Може да напише Пијадовић и Брзовић па да опет цео свет мисли да су били зајста претставници Срба. М-ћ

Хоћу ДА ЖИВИМ...

Мада је Ђорђе Ђорђевић, судија средског суда ушао у собу, Јелена је била изненађена. Никада догле, а долазно јој је често, није га видела тако педантно обученог као тога дана. На њему је све било беспрекорно и на своме месту: тамно одело, бела кошуља, кравата, све. Тај иначе лежерно одевени човек, није заборавио чак ни марамичу да стави у спољни џеп на капуту. Његово држање је било достојанствено, потпуно у складу са његовим положајем. Било му је 47 година. Коса, мада проређена и са дубоким залисцима који су потсећали на ћелу, била је мало уздигнута. Био је висок, крупан човек. Видели га таквог, Јелена умало није потражила календар да провери није ли неки празник који је она смела с ума.

А она? Када је реч о женама, онда најпре о лепоти. Сву њену лепоту сачињавала је природно таласаста коса, више него женствени изглед лепог тела и на тамном тену лица као најлепши контраст — плаве очи. Дакле била је лепа. А иначе, мала чиновница, сама, без родитеља. Њој је било 24—25 година. Али, то је могло да каже онај ко је знао њене године, иначе је зајста изгледала много млађа.

До тога дана њихов однос био је скоро родбински, јер Ђорђевић је био нешто млађи колега њеног оца. После његове смрти а затим и смрти мајке, он се, унеколико, морално обавезао да ће се Јелени наћи у животу.

Као да је наслућивала да ће се тога дана нешто необично десити, Јелена је посматрала сваки његов покрет и мерила сваку његову реч. Говорио је мирно, одмерено, са убеђењем у неминовност онога што говори.

— Нисам ти рекао, Јелена, јуче сам постављен за старешину суда...

Овим речима он је хтео да отпочне разговор о ономе ради чега је дошао. Јелена то одмах није схватила и показала је само своју искрену радост због његовог успеха. Рекла је у шали:

— Па сад би могао коначно да се ожениш...

Да је могла да прочита на његовом лицу, шта је изазвала реч о женидби, њој би било све јасно. Она је само запзила, како му се обрве мало набрале, како је погледао са неким жаром у очима. Али, још ништа није схватала.

Човек, који је пред јавношћу и законима делни правду, састављао пресуде окривљенима и са достојанством устајао и читао их, седео је сада и очигледно мучно се да састави оно што је желео да каже.

И најзад... Машио се, најпре, руком у десни џеп од капута и из њега извадио неку кутијцу.

— Јелена, — рекао је. Глас му је био више него озбиљан. Бразде на његовом лицу биле су још дубље. — Наше пријатељство, — настави он истим тоном — зајста је право и велико. Долазно сам код тебе често, а да ли си, бар некад, помислила да код мене сем осећаја пријатељства, постоји и једно више, узвишеније осећање а то је — љубав!...

— Љубав? Према мени? — узвикну Јелена разрогачених очју.

— Да, љубав и то највећа моја љубав у животу, јер ти си једина жена са којом бих могао бити срећан... И зато, — он узе да прочита „пресуду“ до краја — и зато, данас, у жељи да остварим тај свој сан и у жељи да се ти више не злопатим, хоћу да запросим твоју руку: ево, прими овај веренички прстен...

Он отвори кутијцу и извади из ње прстен блистав и леп па га пружи Јелени. Све је чинио тако, као човек који је убеђен да не може бити друкчије.

— Ђорђе! — узвикну она уздижући глас. — Шта ти то говориш? Ја да ти будем жена? То су глупости... Ти врећаш успомене...

Не знајући да ли да још држи пружену руку са прстеном или да је врати, судија поче да објашњава своје осећаје; затим, како не би требало да се заноси

сновима о удаји за младог човека који не би, као он, умео да цени њену вредност.

— Знам, — рече он, не дајући своје гласу да малакше, — ти си млада и ја бих то ценио. А моја љубав би чинила да имаш све. Чак и то, ако би некада осетила жељу да имаш пријатеља...

— Мало се, као загрину код ових речи. Девојка прибрати мисли.

— Ђорђе! Ценила сам те и волела као пријатеља, али, када је већ о томе реч, — ја нећу да врећам твоје осећаје, — и када бих била твоја жена, ја не би имала срца да те преварим. Мени би те било жао. Знам колико би паћно, — сад она поче већ тоном у коме је било и срџбе, — зар би ти имао срца да ме врећеш за себе и водиш по твојим друштвима, са старим судијама, адвокатима где би ми сваки од њих, као и ти, могао бити отац? Ти би био у стању да угушиш моју младост, моје девојачке снове о браку и срећи?!

— О, снови... идеали... А живот? А стварност? — рече судија, осећајући да је то добро што говори.

— Не, не никада! Не тражи твој жртву од мене.

— Жртва? — узвикну судија уврећен. — А зар ти не би импоновало да будеш жена старешине суда, а касније, можда, и... ти знаш моје весе?

Девојка је била све упорнија. Одбијала је све. Осећајући да је добио онакав одговор какав није очекивао, судија се сад сасвим наљути:

— Знам, — рече у том расположењу, — све ви сањате о томе да поред вас буде само млад човек, пун снаге, да проводите с њим луде, бесане ноћи...

— Не врећай ти тоном и речима! — рече одлучно Јелена. — Јесте, ја желим младог човека за мужа, жудим и за „лудим“ бесаним ноћима са таквим човеком, али не и са крајњим циљем каквим ти мислиш! Ја желим живот, желим сина, децу, пуно деце! Је ли то грех, чезнути за таквим човеком?

Ситуација је била врло мучна. Стари судија је осећао да губи све.

— Драга моја, — он узе последњу карту — можда ми дугујеш понешто захвалности: знаш да сам ти спасао живот...

Осећао је врло добро колико је слабо то што говори и да неповратно губи све. Али, не да се још. Изгледао је у њеним очима бедан. Прибрао се за тренутак, скинуо снагу:

— Јелена! Можеш ти волети и друге, али припадаш само мени и само моја ћеш бити!... Скочио је и хтео да је ухвати за руке. Она се измаче остављајући га немобног. Тога часа чинио јој се старији него што је у ствари, био. Када он покуша поново да јој каже како мора бити његова, она са раздраженошћу викну:

— Никада! Живот са тобом значно би за мене умирање, а ја сам млада и зато, пусти ме јер: хоћу да живим!...

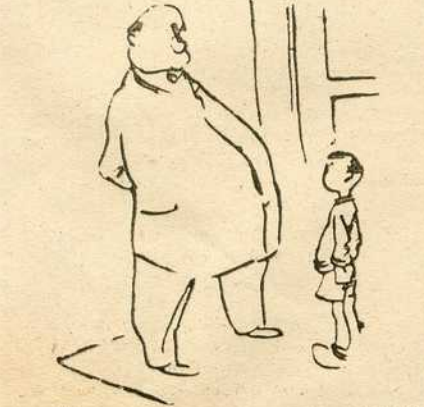
Прва и последња прошевина судије Ђорђа Ђорђевића била је завршена... а с њом и његова последња љубав.

Пише: Бранислав П. Пековић

На насловној страни:
Црква на Опленцу под снегом.
(Снимак: А. Симић)

— Баш бих хтео да знам какво поверење жива господин Лакомислић у нашем граду.
— Мислим одлично јер нема човека код кога није успео да се задужи!

— Зашто те је данас учитељ оставио један сат у затвору?
— Нисам знао где су Азори.
— Ако, тако ти в гроба. Други пут да пазит где их остављаш!

— То је најгора ствар за коју знам.
— Али...
— Молим те, да се ниси усудила на тако нешто.
— Готово! Знаш шта хоћеш да кажеш, али знај да ћу ја све казати мами. Само покушај.

Млађа сестра послушно саже главу и загледа се у једну тачку на поду. За тренутак остала је тако, док су јој се мисли у глави ројиле. Зашто? Зар је то баш тако страшно? Зар све то не може понекад испасти и лепо? Али, не говори Мила, то беше она старија, то узалуд. Па ипак срце ми говори да сам у праву.

Беба се са још неколико другарица шетала. Дан је био какав се само пожелети може. Распевана природа раног пролећа, која највише доприноси да се нова биљка, љубав, усади у млада срца. И Беба је то осећала. Осетила је то овог пролећа. Видела га је једном и пролеће је учинило остало. И, као што

после зиме прва љубичица и зумбул срамежљиво провирују под снегом, као што за њима почиње трава да буја, птице долазе, бубице се узнемире, ваздух затрепери од неке свежине и светлости и кроз целу природу одјекне дивна симфонија пролећа, тако исто и она, прво је бацила срамежљив поглед на њега, затим се осмели и већ издржаваше његов поглед, да би се најзад у њој јавила мисао да се с њим упозна.

— То је најгора ствар, одјекивало јој је стално у ушима после једног искреног признања пред сестром. Шта је сада могла? Сестра је старија и свакако зна зашто је то казала. А друго,

споменула је маму. Беба је била сувише млада, да би могла свему претпоставити љубав.

Овога пута га сретне. Кад је пролазио поред ње она се сети сестриног прекора и окрену главу, али одмах затим, ни сама незнајући како, окрете се и погледа га право у очи. Није још знала шта значи онај сјај, али је знала оно што је сама осетила. Поздрави се са другарицама и пожури. После неког времена примети да је он прати. Она уздрхта. Осетила је да ће се нешто десити. Веровала је да до тога мора доћи. Издржаће. Међутим, он је већ стигао. Јасно је чула његове кораке. Али, не... пође, брже, потрча и нестале је у гомили.

— Шта би сестра казала, мислила је она и због тога је патила. Први за кога је она осетила нешто више, него за остале мушкарце. Први мушкарац кога је посматрала другим очима. Па зар би то стварно било тако страшно, када би се с њим и на улици упознала? Зна она да је и он тако исто посматра. Зна она, јер се добро сећа оног дана када је на улици сасвим пристојно пришао и кад је покушао да поведе било какав разговор. Осетила је то и онда, када јој се једном на улици јавио, а она, ни сама незнајући зашто, кад му је пркосно окренула главу. — Чувај се познанства са улице, звониле су јој у ушима сестрине речи. Зашто све то, питала се она. Али, старији говоре да улица највише неприлика ствара младим људима. Беба се помирила. Беба је била млада и све би ово можда допринело да пропадне једна стварно велика љубав. Али...

Код Јове је био жур. Ту су Мила и Беба. Мила је некако необично расположена. Сва радосна прича о недавном доживљају. Лепо на сред улице пришао јој младић, замолио је за неколико речи и — дошао јој се.

— Та његова дрскост највише ми се свидела, понављала је она већ ко зна који пут. — Прави мушкарац. А још више јој се допао, када је видела, да не постоји оно због чега је мало стрепела. Беба јој за то пребаци, али она готово деспотски одговори: — Друго сам ја. Најзад дође и он. Мила их упозна с њим. Ускоро кроз собу одјекнуше тихи звуци тангоа и Мила очима потражи свог новог познанника. У соби није био. Она оде на балкон, па у другу собу, кад из једног заклоњеног кутка допре до ње неки разговор. Приближи се и чу њега:

— Знао сам да си ти њена сестра, али теби нисам могао да приђем, а она је ипак била мало приступачнија.

— Ех, а шта је мени само говорила, уздахну Беба.

— Ма остави сада то, главно је да је све у реду. Је ли тако?

— Да, заљубљено одговори Беба и већ осети његов топао дах...

II. ПЕТРОВИЋ

Друга женска гимназија „Краљице Марије“ у Београду приредила је врло успешну матине-посело. На њему су ученице виших разреда гимназије, обучене у наше народне костиме извеле неколико стилизованих народних игара. Игре је приредила госпођа Агата Жид, наставница ове гимназије.

(Фото: Приватна својина)

У СПОМЕН

Милош П. Радојловић

На дан 3 фебруара 1941 год. у подне преминуо је у своје старинском дому у Кнегиње Љубице улици бр. 19 Милош П. Радојловић, инжењер. Опака и свирепа болка дуже време нагризала је његов јаки, циповски организам, док га ударцима страховито тешких болова, — које је он стојички сносио — није најзад сломила и Радојловић је на данашњи дан пре три године заклопио своје уморне очи.

Радојловић је син честите, патријархалне куће Петра Радојловића, окружног начелника, која је поред најмлађег Милоша, дала још пет синова: Радоја, Ђорђа, Љубомира, Милана и Драгољуба, који су, оцаковићи и родољуби, сваки у својој струци чинили част нашем српском племени.

Радојловић је као резервни официр учествовао у нашим ратовима 1912, 1913 и 1914 године. Прешао је Албанију 1915 год. и учествовао је затим у операцијама на Солунском фронту, где је за заслуге стечене на бојном пољу

жаја изабран за почасног председника! Милош је био оличење честитог, благородног човека и добронамерног пријатеља. Увек ведар и насмејан Радојловић је у свако друштво уносио једну веселост, једно пријатно расположење, тако да је био омиљен у свима редовима нашег друштва. Милош је имао добро и племенито срце, које је имало осећања за свакога, за свакију беду и невољу. Помагао је све оне који су на његова врата закуцали. Био је права Сиротињска Мајка.

Милош је дуго низ година био одборник Општине београдске где се истакао својим стручним, ревним и честитим радом по разним секцијама на пословима техничке природе.

Нека му је лака српска земља и вечан помен!

М. А. П.

Кинеска

УЧТИВОСТ

На железничкој станици у Тијенцину приђе неки Кинез железничком чиновнику, такође Кинезу, три пута се поклони, осмехну и рече:

— Велики Господару, гвоздених кова, који на кованим пругама јуре земљом, пуштајући врелу пару, опрости, смерном и безначајном путнику, јаднијем од прва, који се савио у праху, опрости твојем најпонижнијем робу, који своје сувишно постојање захваљује само комичној шали природе и који не заслужује да пољуби руб твоје отмене одеће ако се у претераној дрскости усуђујем, да подигнем лице према теби и замолим те у најдубљем поштовању, да ми дозволиш, да ти поставим једно питање, ти свезнајући и седам пута мудри господин. — Железнички чиновник се исто тако три пута поклонио, стави руку на срце и одговори:

— Племенити путнице, чијој великодушности захваљујем за свој пиринач, као дару твоје светле милости, која ми омогућује да заједно са својом невредном породицом, проживим свој бескорисни живот, ма да не заслужујемо можда ни да наше огулене коже леже место тепиха у твојој дивној вили. племенити путнице, који си попут светла сјајног сунчаног бога дошао до мене да ме обасјаш својом добротом, мене, јадног прва, који иред тобом пада у прах, подижући к теби своје ружне руке и молећи те да ми кажеш твоје питање, како бих знао, да мој прадед, мој дед, мој отац и ја нисмо узалуд живели, јер сам могао испунити твоју жељу.

— Ти ме усрећујеш, господару гвоздених кова, — поклонио се путник. — Питање, које ја недовољној спитница усуђујем врапчијом дрскошћу управити теби гласи: кад одлази воз за Пекинг?

— Дивни путнице, — поклони се опет железнички чиновник, — ти си моје срце испунило сунчевим сјајом, ти си мој јадни живот испунио новим садржајем, јер ја бих тачно могао одговорити на питање, које је попут капљица небеских милости, капнуло с твојих усана: воз у Пекинг је отишао пре пола минута! —

Кинези су врло учтиви људи, али у својој учтивости по некад и претерују. Из горњег примера видимо то.

Молитва малих издеглица

Смерну молитву шаљемо ти Боже,
Да нас сачуваш невиђених зала,
Кад нам природа још дати не може,
Оне радости што је другим дала.

Били смо сами, напуштени, јадни,
Без иког свога, без мајчине неге,
Гоњени зном и боси и гладни,
Под сталним страхом мучења и стеге.

Тупим погледом заплашеног стада,
Од страшнога бича сулудога пастира,
Ишли смо и ми од села до града,
Тражећи хлеба, одмора и мира.

Зато ти хвала Свемогући Боже
На твојој бризи око наше среће,
У твоје се име сваком рећи може
Да српско племе угинути неће.

И у пади да ће лепши дани доћи,
Гледали смо с чежњом у тамне даљине,
Док нисмо стигли једне хладне ноћи,
До мутне воде валовите Дрине.

Ту смо чекали до свитања зоре,
Узбуђени, срећни, јер смо с вером знали,
Да нас више неће страдања да море,
Чим будемо преко на другој обали.

Сада смо овде под окриљем неба,
Бојне Србије — милосрдни завичаја,
Ту су нам дали огњиште и хлеба,
Мајчиног нежног — топлог загрљаја.

Петар К. Симоновић

Тажна соба др. 27

— роман од свена Елвесада —

(7)
— Добро, Италијан ће стићи за својим друштвом тек доцкан предвече. За њега сте свакако спремили друге апартамане.

— Да, већ смо их спремили.

— Одлично. Ви треба да се побригате да соба у којој је убијен Катфилд не буде употребљена. За сада не сме никоме да се изда. Оне друге просторије, спаваћу собу и салон, резервишите за даму која ће данас стићи из Лизекила.

— Добро, да забележим. Како се зове дама?

— Госпођа Астрида Катфилд.

Вратар се зачуди.

— Па... то је она иста дама...

— Да, она.

— И она жели да отседне у оној истој соби?

— Да, у тој истој соби и ни у једној другој.

— Биће како желите, господине.

— И сем тога хтео бих да видим књигу странаца. Ви бележите податке о својим гостима?

— Свакако, господине докторе, као и свугде у хотелима. За пола часа имаћете књигу.

Вратар хтеде да пође, али га др Врангел задржа.

— Јутрос сам видео на плакатима име де Вала, не знате када игра у позоришту?

Др Врангел погледа Стефансона и рече му:

— Даје се исти комад који се давао и онога дана кад је убијен покојни Катфилд.

— Да. И у полицијском записнику стоји да је госпођа Астрида била те вечери у позоришту.

— Добро. Молим вас купите ми улазницу за ту претставу.

Портир климну главом и пође излазу.

— Да ли сте узели карту за себе или за госпођу Астриду, запита Стефансон, кад је вратар изишао.

— За госпођу.

— Зар мислите, да ће госпођа имати воље да иде у позориште после једног таквог језивог догађаја?

— Имала или немала воље, мораће да иде, рече др Врангел мало замисљено.

НОВО ЛИЦЕ

У свим великим хотелима, поред књиге у коју се уписују странци-гости, воде се и засебне листе за намештенике. У њима се бележи кад је који намештеник, од најмањег пиккола до директора, наступио на посао, шта је радио и у које је доба напустио посао.

Трговци рине ствари!

Добро је да познајемо ПИРАМИДОН и да се у ово средство можемо поуцедати!

Pyramidon
таблете

Против болова

Опис рег. С. Бр. 19.999 од 6-X-1942

Добија се у свакој апотеци

Др Врангел је испитивао те листе и књиге за странце. То је изискивало много времена, а помогао му је портир својим добрим памћењем.

Др Врангел је имао интуицију правог детектива. Забележио је неколико имена и из кратких података створио извесне закључке. Тако је прегледајући књигу за странце од 8 јуна, на велико чуђење портирово, рекао:

— Овога не познајете, сигурно није никада отседао у вашем хотелу?

Портир прочита чудновато име: гроф Хајнц Хенфштенгел, циљ пута: студија хералдике у гетебуршком музеју; последње боравиште: Копенхаген, и морао је признати да тај гост није никада раније отсео у овом хотелу. У хотелу се, рече, налази већ три дана, живи врло скромно и повучено, пре подне одлази у музеј, у подне се враћа на ручак, повлачи се у своју собу и рано леже. Врло пријатан хотелски гост.

— А јесте ли сигурни да студира у музеју?

Портир слегну раменима.

— Ми се не бринемо за приватан живот гостију.

— Тачно тако, али онда ја ћу вам рећи шта се мени чини. Он можда и одлази да студира у музеју да би утаманито време, али у сваком случају његово име је лажно. Ово се обично грађанско име често среће у Минхену, али аристократа под тим именом нема. То је свакако неки хохштаплер. Но он нема везе са Катфилдовим убиством, јер то није његова струка. Он је лопов, коме импонирају звучна имена из аристократских кругова. А можда „пуца“ и на Американце који воле звучна имена...

— Да, паробродом „Дортингхолм“ стигао је баш ових дана са туристима...

— Дабоме. И међу њима има много богатих Америчанаца и Американки. Ето, ту је он специјалиста. Прикључиће се неком друштву и путем ће некој Американки нестати ђердан или брилијанти, а њој ће бити неугодно да пријави крађу. Треба обавестити криминалну полицију...

На тај начин претресао је др Врангел целу књигу за странце од 6 до 12 јула. Из листе хотелског персонала видело се да је тих дана било много посла у хотелу и да је узето више помоћних сила. За сталне помоћнике могао је портир да гарантује да су поуздани. Од оних који су помагали три лица су остала у сталном запослењу: један кувар и два помоћна келнера. Кувар и један келнер били су још запослени, а други келнер отпуштен је неколико дана доцније као неспособан. О њему би директор хотела могао да да опширније податке.

Директор хотела је већ знао да др Врангел води истрагу по Катфилдову убиству и зато се није зачудио кад су га позвали.

— Сиромах човек, рекао је за келнера за кога га је др Врангел запитао. Зове се Давид Берглунд...

— Да, видим из листе. А зашто је сиромах?

— Несрећник, ограничен је и неспретан...

— Па то је онај са оживљом, присети се сада и портир.

— Са бразготиним?

— Јесте, рече директор. Под левим оком има на образу оживљак од ножа. Био га је убо један Финац док је још био на броду.

Др Врангел је премишљао неколико тренутака не постављајући нова питања.

— Онда нам још остају стални намештеници хотела, рече најзад.

— То су поштени људи, рече директор, и ја гарантујем за њих. Разуме се, да вас нећу спречавати у вођењу истраге.

— Онда остаје једино Давид Берглунд као сумњив. Да ли је имао какве препоруке кад је дошао на посао?

— Да, колико се сећам имао је два или три сведочанства из хотела у којима је раније служио.

— И кажете да је био неспособан?

— Уствари у свом послу није био тако неспособан, јер је пажљиво сервирао

али је био иначе тром и приглуп. Тешко му се могло објаснити што се тражи од њега, али кад би једном схватио, извршио би наређење тачно. А у нашем послу потребни су људи који самостално могу да мисле. Зато сам рекао да је „несрећник“ и не верујем да би он могао да има какве везе са убиством. Уосталом, он изгледа сасвим пристојно сем оног оживља на лицу. Кад је отпуштен, молио је да га задржимо...

— Сећате ли се тачно да је молио да га не отпуштите, питао је др Врангел више као за себе.

Директор и портир измењаше погледе. Др Врангел је при том питању мислио нешто друго.

— Да, сећам се сасвим тачно, рече директор. — Хтео је чак да се жали сопственику, али ја сам му објаснио да му то неће ништа помоћи, пошто је сопственик у питању персонала оставио слободне руке дирекцији.

— Он је напустио посао на дан убиства?

— Тога се не сећам сасвим тачно. Не може човек да све те појединости држи у глави. Али, ако је тако убележено у листи, онда је свакако тако.

— У листи тако пише. А да ли је Давид Берглунд спавао овде у хотелу?

— Не, помоћно особље не станује у хотелу.

— А где је становао?

— Негде у вароши, у изнајмљеној соби, јер није био ожењен.

— То би засада било све, рече др Врангел навлачећи рукавице. Треба само да нађете адресу тога Давида Берглунда.

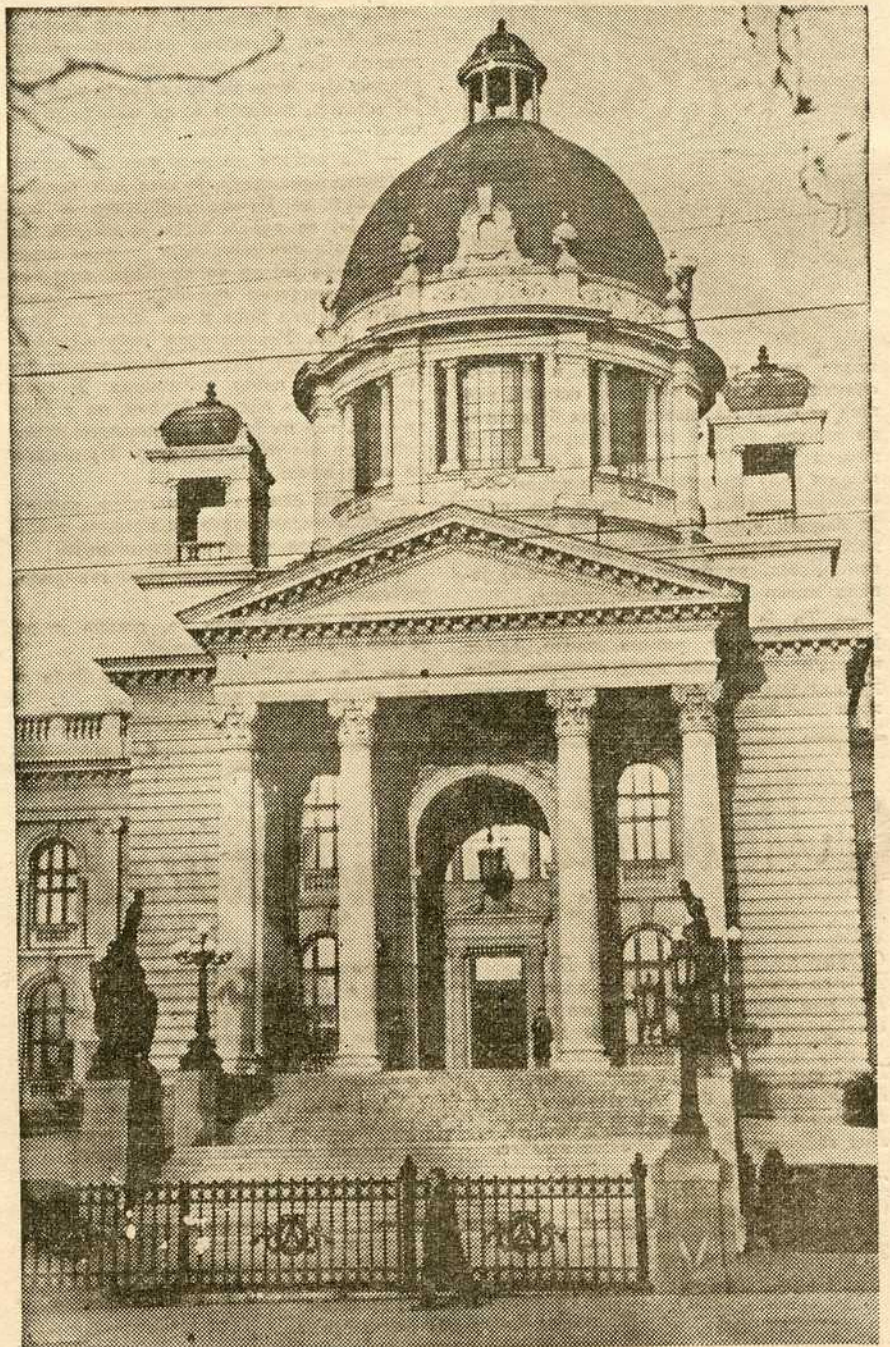
— Добро, можда је зна који од његових колега.

Неколико часова доцније провео је др Врангел у полицији где је посвршавао извесне формалности. Кад се око три часа вратио у хотел није знао шта да ради. До посете госпође Астриде остало му је још пуна четири часа.

У холу хотела седео је Паоло са конзулом Андвигом. Повашање младог Италијана сасвим се изменило. Раширених руку пошао је у сусрет др Врангелу. Био је сувише љубазан. Др Врангел је то приметио, али како је био по природи неповерљив, остао је и даље резервисан.

Паоло се извињавао што је оне вечери у Лизекилу био можда и сувише напрасит. Сад је, међутим, боље упућен у ствар па зна да је ствар у добрим рукама. Жао му је што није знао да и др Врангел путује за Гетеберг, иначе би га повезао својом јактом.

(Наставиће се).

Претседништво Српске владе са свим својим одељењима преселило се током прошле недеље у зграду Парламента. На стубовима вије се српска застава, док су на стражарским местима српски гардисти.

(Снимак: А. Симић)

"Па зар ти немаш жену?"

(Написао за «Коло» Хајнц Шретер)

Ганас је несносна врућина, уздише мој друг Волф излазећи у пиџами на балкон свога стана и машући марамicom као лезеом. Дувајући од врућине наслонио се на гвоздену ограду балкона и уморно погледао у затворено двориште.

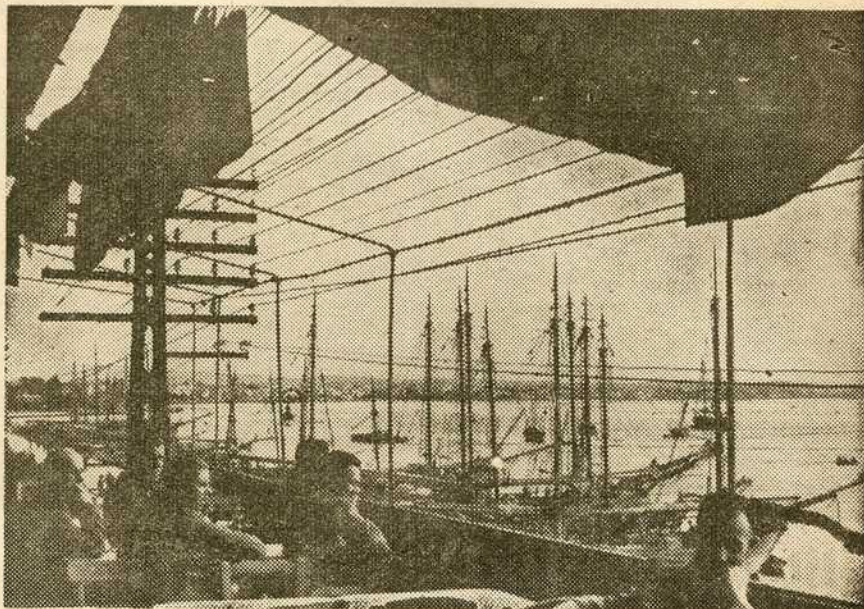
— Ни овде није ништа боље, као у фуруни. Требало би сићи у подрум...

Али, која кућа има овде подрум? Нови део Солуна саграђен је на рушевинама и нигде нема ни трупке зеленила. У двориштима, међу зидовима, на каме-

ка и нестала у кујни клопарајући папучама.

Не, мој пријатељ се преварио! Девојка није нестала. Напротив: застала је, дигла руке изнад главе и дубоко удахнула врели ваздух дворишта и као да јој необично прија почела је да певуши.

Мој пријатељ Волф одмах се разбудио: млада девојка није била даље од њега него двадесет корака. Деловала је у својој краткој, првеној хаљини, са дугом црном косом и великим жутим украсом у њој као неки дивни цветак у том

од цигарете у себе, мршти лукаво своје лепо чело:

— Па зар ти немаш жену?

А тако! Волф би хтео да јој каже исто тако нешто што би је збунило, али не уме. И сувише је скроман

Да то није она фамозна љубав на први поглед? Обоје се блажено смеју.

— Дођи ху сутра у јутро, у осам часова! Видећемо, можемо ли да се слажемо.

(Снимци: Хајнц Шретер)

њу чуче савиве кокошке, чије се кљуцање и кокодакање губи у убиственој јари. По зидовима се вуку или сунчају мачке. Сви балкони су пусти. Ни даха ветра на рубљу извешаном да се суши. Хоће ли најзад да се промени време? Не! Плаво небо без облачка вири кроз отвор међу кућама. Цео живот Солуна одиграва се у становима, иза застртих прозора. Само спрат ниже, преко пута нашега балкона, чује се звекет тањира и посуђа. Тамо, изгледа, стално раде.

Наједном се тамо отворише врата! На гвозденим степеницама између другог и трећег спрата појавила се млада девој-

мртвачком дворишту. Запалила је весело цигарету и како је увукла дим приметила је нехотице Волфа.

— Еј, ти! рекла је и кокетно дигла главу да боље види горе. Међу руменим уснама појавила се у осмејку ниска дивних зуба.

Волф који не зна грчки могао је само да се накашље и да се збуњено премести с ноге на ногу. Али, види се да је одушевљен својим сусетством.

— Јеси ли сам, пита девојка даље. Волф гута њене заводљиве речи. Знао да му жмарци пролазе леђима, па ипак може да промудра само једну реч: „Да“.

А она тера даље. Увлачи дубоко дим

— Не... немам... разуме се, да немам! муца он мучећи се да се добро изрази. У исто време вероватно проклиње у себи оно неколико оскудних речи које зна од целог грчког језика и које тако војнички отсечно изговара.

А она, тобоже снелвајући се, врти враголасто главом:

— Збиља немаш жене? Сасвим си сам, без девојке?

У гласу јој тренери обест и изазивање.

— Па одакле ми жена овде, у Солуну, кад сам странац...

Волф је у страху да се та лепа идилја са балкона не прекине нагло, да се девојка са гласним смехом не изгуби на вратима балкона...

Али, његова бојазан није оправдана. Она игра претима по огради балкона као по клавиру, обара тобоже замисљено славу тако да јој се не виде очи. Можда хоће да прикрије осмејак.

— Ако ме лепо молиш, продужује у обесном тону, могу ја да ти помогнем. Ј' сам добра девојка...

Она говори оклевајући, али изгледа да озбиљно мисли. Говори тихо, скоро тајанствено.

— Ах, колико бих ти био благодаран, налази Волф најзад праве речи, много благодаран...

Сад му свакако срце хоће да искочи испод пиџаме.

Волф није стигао да јој одговори. Забадила је косу као ждребе гриву и жустро нестала на вратима балкона.

*

Хоће доћи или неће? Хоће, доћи ће! Бог зна по који пут мој пријатељ понавља ове речи у себи. У тим мислима заборавља се и несносна врућина. И живот долази некако лепши. Волф је отишао у шетњу и донео цвећа. Увече је мало дотерао свој апартман. Цвеће је у вази, намештај чист, у колико може да буде чист кад је човек самац. Волф живи само за тренутак, кад ће да зазвони звонце, кад ће да се појави она...

Свануло је јутро. Волф је поранио, нервозан је и спреман. На степеницама се чује клопарање сандала. Она! Звонце. Врата се отварају. Црвена хаљина и насмејано лице.

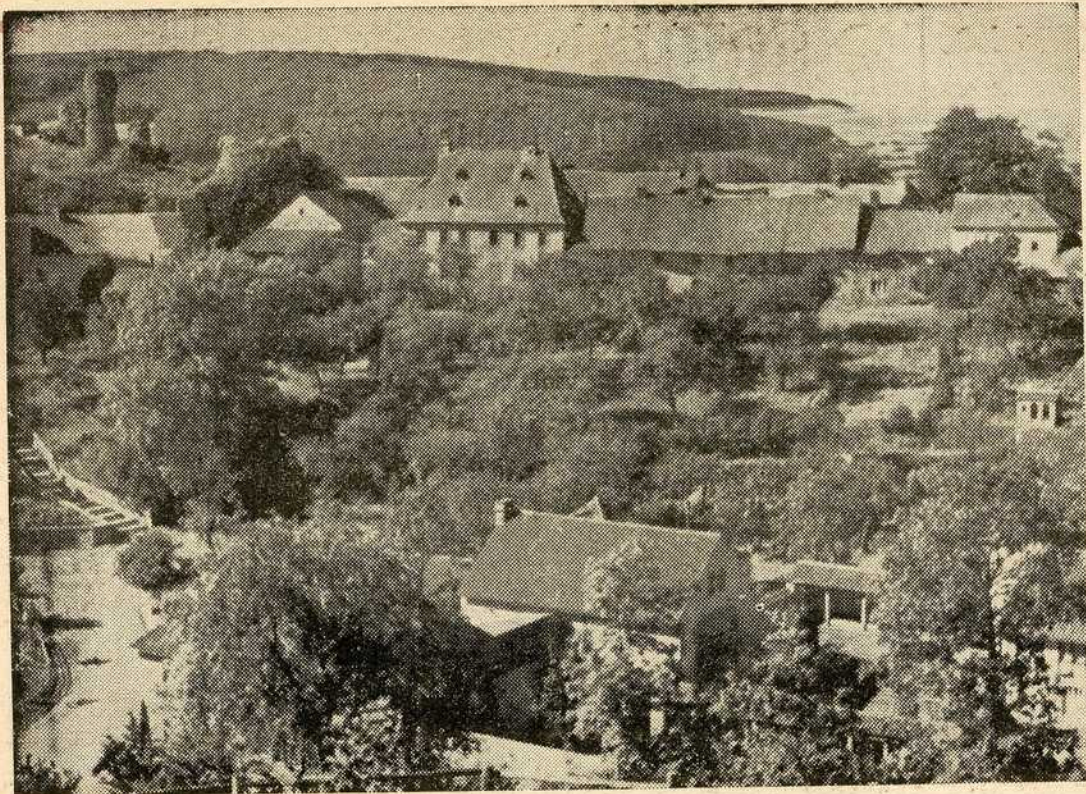
Али, пре но што је Волф стигао да јој пружи руку, она је протрчала поред њега у ходник. Стигао је тек у кујни. Стала је на вратима и прекорно завртела главом.

— Е, драги мој, овако не иде. Треба прво да набавиш добру метлу и крие за брисање прашине. А, онда... то стаје 60 драхми на сат. То је тарифа за беднивање!...

Мој пријатељ Волф дошао је себи тек када су се за њом затворила улазна врата. На лицу му се видело безгранично разочарење. Сигурно се сада у себи закљиче да никада више неће излазити на балкон по тој страшној врућини...

ШКОЛА монументалне уметности

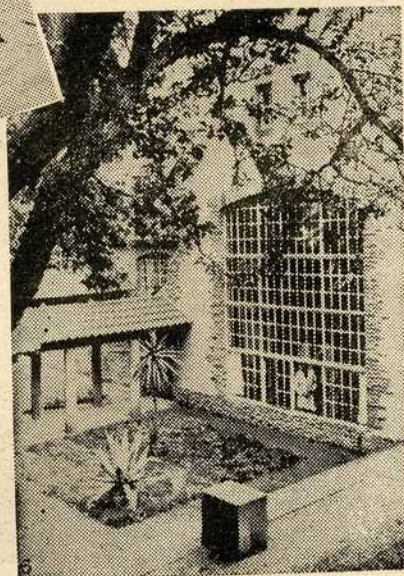
Времена у којима осећање народне заједнице јаче долази до изражаја, времена у којима је сваки члан једне народне заједнице свестан да је део те моћне заједнице, и да сваки појединачно и сви заједно изражавају једну идеју, једно веровање, једно гледање на свет у уметности и књижевности морају да добију одговарајући израз. Нова, јединствена, националсоцијалистичка Немачка нашла је верног и снажног одра-

за у уметности. Уметност данашње Немачке претежно је монументалног обележја. Довољно је потсетити на величанствене творевине великог архитекте Троста, који је умро пре десет година, па на све новије архитектонске творевине у Берлину, Минхену и свим осталим градовима.

Али није само архитектура монументална, већ је, сасвим у духу времена, то и вајарство и сликарство. У вајар-

ству ту су, на пример, величанствена дела Арно Брекера, Торака, Климша и других, а у сликарству професор Пајнер свакако заузима прво место у данашњем монументалном сликарству. И није дакле случајно баш он изабран да води школу будућих мајстора-уметника, школу која носи име Хермана Геринга. У овој уметничкој школи нарочите врсте и јединствене у својој врсти будућни уметници раде под надзором једног од највећих сликара Немачке и Европе.

Школа монументалне уметности налази се у Кроингену, у дивном пределу. Ретко је било наћи лепши, складнији и одговарајући оквир. И далеко од сваке вреве, у тишини, руковођени великим уметником, млади уметници предано, с пуно воље и, разуме се, ослањајући се и на своју даровитост — јер у ову се школу примају само одабрани — млади се уметници усавршавају и спремају за будућа дела. Уметничка школа Хермана Геринга прави је расадник уметности.

1 — У Кроингену, месту са романтичном околином, налази се школа будућих мајстора-уметника која носи име Хермана Геринга.
2 — Помоћници управника школе професора Вернера Пајнера завршавају монументални рад који је од школе поручила држава.

(Снимци: Б.Ф.А.)

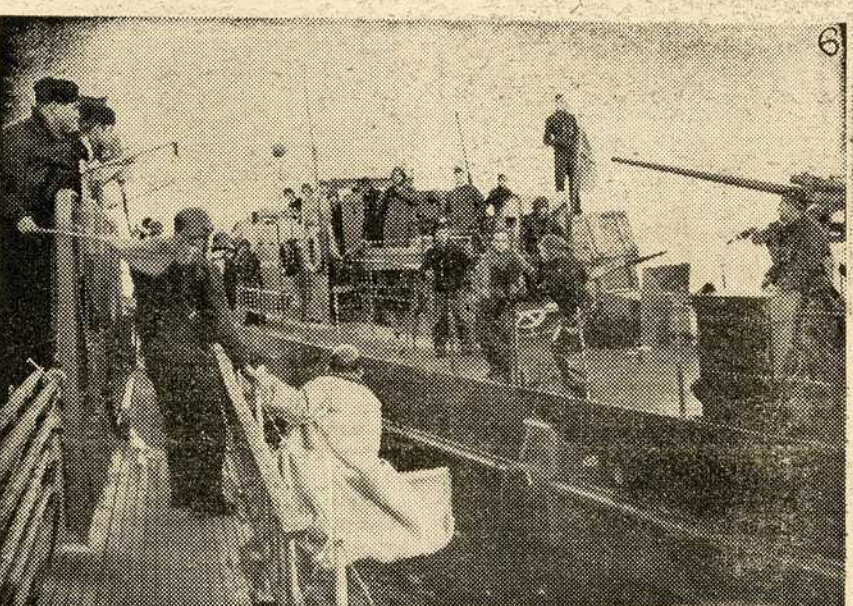
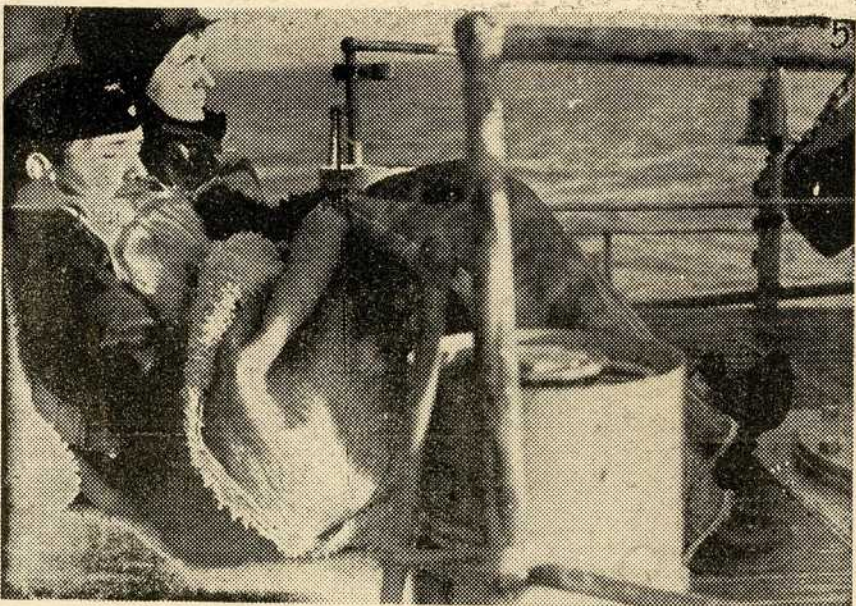
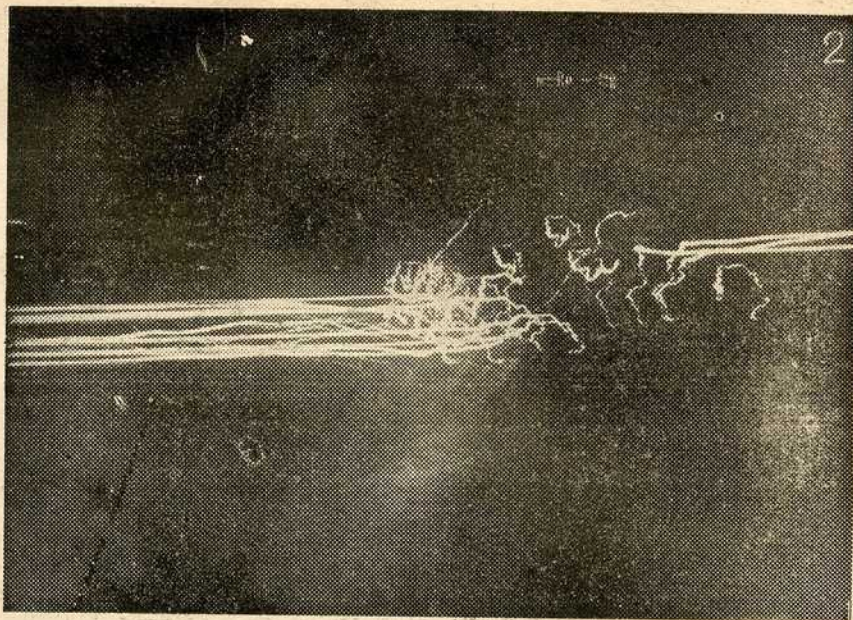
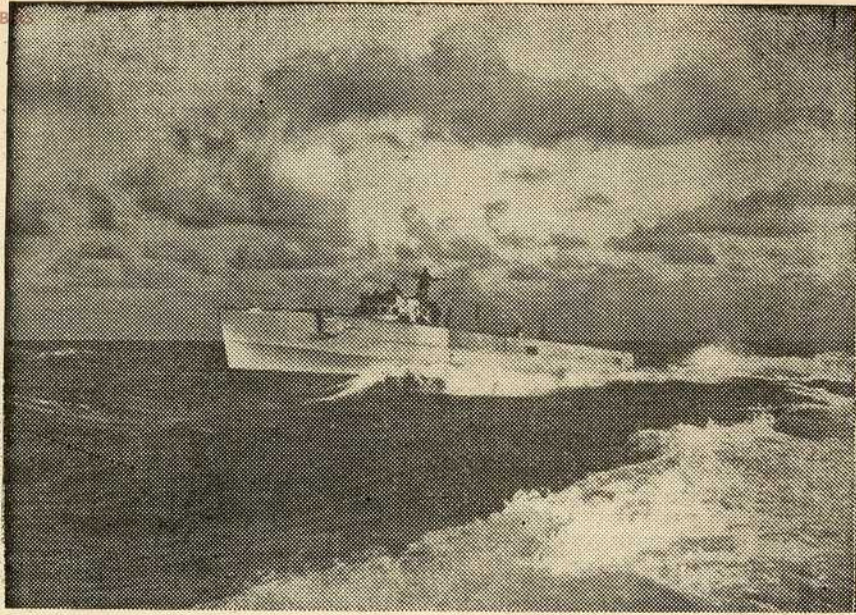
3 — Ученице уметничке школе у Кроингену при раду.

4 — Студирање ратничке опреме обавља се помоћу модела.

5 — Управник школе, државни саветник, професор Пајнер у свом приватном атељеу израђује скице које ће после изградити ученици школе.

5 — Дивно двориште школе у коме ученици проводе свој одмор.

Борбе на Црном Мору

На Црном мору налазе се само лаке немачке поморске снаге, али се оне са надмоћнијим совјетским снагама боре таквом постојаношћу, смелошћу и храброшћу да потпуно коче совјетски саобраћај и довоз на целом јужном отеску огромног Источног фронта. Оне истовремено обезбеђују с морске стране и истурено утврђење Крим. Заслуга је ових поморских снага што Совјети никако не могу да искористе своје мостобране код Керча. Свакодневно и сваке ноћи долази на Црном мору до тешких битки. С каквом одлучношћу немачки морнари воде ове борбе снимци које објављујемо боље говоре него речи.

- 1 — Брзи чамац на узбурканим таласима Црнога мора.
- 2 — Ноћна борба на отвореном мору. Приликом додира муниције о гвоздене делове брода настаје читав ватромет чудних облика.
- 3 — Немачки брзи чамци се враћају после ноћног извињања. Сунце управо излази и морнари очекују напад совјетских авиона.
- 4 — Први напад авиона је одбијен. За три ока противавионски топ је променио правац јер се очекује поновни напад с друге стране.
- 5 — Пошто су сви ваздушни напади одбијени и пошто су немачки ловци ступили у дејство, морнари брзога чамаца могу мало да предахну.
- 6 — Брзи чамац се вратио у своју базу. Прва брига посвећена је рањенима које дочекује лекар.

(Снимци: В.Ф.А.)

Пажња! Посматрајте своје покрете и навике јер Вас оне често одају исто онако као што Вас одају и несмотрене речи. Одвините се од тих мана и потрудите се чак да кроз њих упознате карактер ваших пријатеља и познаника.

1

Примили сте редимо једно писмо. Не знате ни од кога је ни откуда је. То вас коicka. И, уместо да га одмах отворите и умирите своју радозналост, ви га окрећете са свију страна и нагађате...

Значи: тајанственост на Вас има великог утицаја, што понекад може да вам шкоди. Зар нисте приметили да Вас увек привлаче, и какав утицај на вас имају људи за које се каже да су „тајанствени“?

2

Увек нешто тражите. Прегурате по гашни, испреврћете цевове, док не нађете неку карту или важну забелешку. Добро је ако је уопште и нађете.

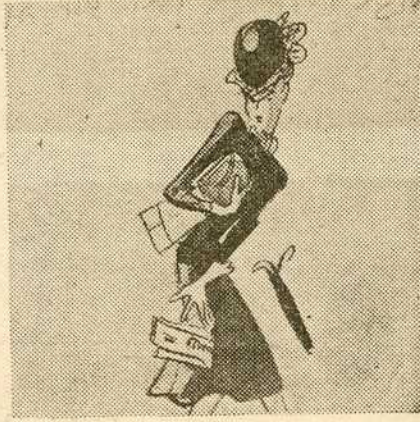
Честитамо вам! Имате врло бујну машту. Ваш живот толико је пун и разнолик да немате потребе да придајете важности стварицама. Нисте стваричар. А то баш није рђаво!

3

Позвани сте код пријатеља. Оставили сте шепир на једној столици, ташну на другој, кишобран на трећој. При поласку, нашли сте једну рукавицу под својом столицом, другу испод клавира.

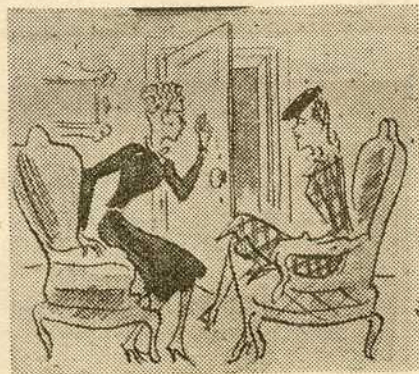
Значи: велики сте оптимиста и имате невероватно лепо мишљење о себи. Сваки ваш разговор почиње са „ја“ а остали тек после.

4

Увек сте претрпани стварима. Ручна торбица је пуна, имате пакет под мишком, кишобран, новине, чак можда и пса. Док се рукујете испада вам пакет, док га дижете губите кишобран, исегајте вам побегне... Смешна слика.

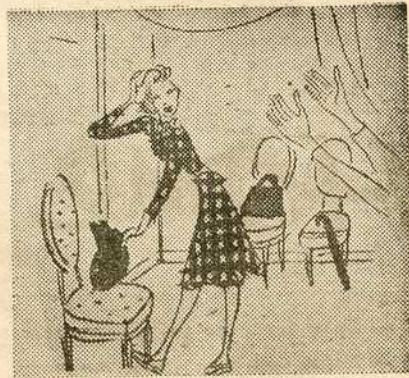
Значи: вредни сте али неспретни. Немате смисла за организацију и све компликујете. Покушајте мало да уредите свој живот, који је сигурно још много сложенији.

5

Не трните отворена врата у соби у којој седите. Несвесно устаете и затворите их. Не можете да видите муву која мирно стоји на зиду. Или конач на оделу своје пријатељице.

Иако изгледате врло друштвени и отворени, — мало ко може да вас заиста упозна. Значи: затворене сте природе и врло сте неприступачни.

6

Увек нешто заборавите. Да предате неко писмо, кишобран, позив. И уместо да мирно уживате у слободном времену, ви се мучите да оправите грешке које сте могли избећи са мало пажње.

Скромна, осетљива природа, која увек брине за нешто. Страх да не задоцните чини вас нервозним. Умирите се! Нико вас неће појести!

7

Стално намештате по коју коврцу у коси. Или намештате кравату. Или дирате дугме на оделу вашег пријатеља. А кад вас неко опомене место одговора — ви настављате и даље.

Пазите. То је последица ваше неодлучности. Морате да васиспите своју вољу. Како хоћете да вас неко други слуша кад ни ви сами себи не умете да заповедате?

8

У гостима или у ресторану, уобичајили сте да пре употребе обришете виљушку, нож, таџир, марамицом, салветом или чак о столњак. Пажљиво прегледате чашу са сваке стране да видите да ли је чиста. Обришете праšину са столице пре него што седите.

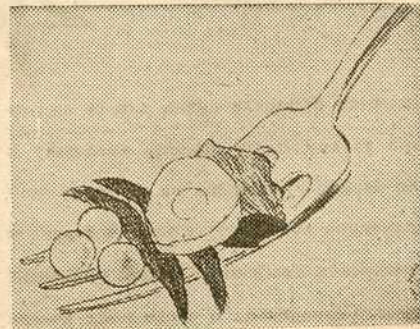
Пазите! И ваздух је пун клида. Зашто га пре дисања не пречистите? Та навика потиче од претеране уредности. Постаје манија...

9

Стално држите нешто у рукама и играте се. Час звецкате кључевима, или скидате прстен и окрећете, глатате наочари или их вртите око једне дршке, гризете нокте и слично...

Значи: страшно сте нервозни. Нестални сте — и брзо се наљутите. Покушајте мало да владате собом. Помислите на утисак који притом остављате. Са мало добре воље одвићи ћете се и од тога.

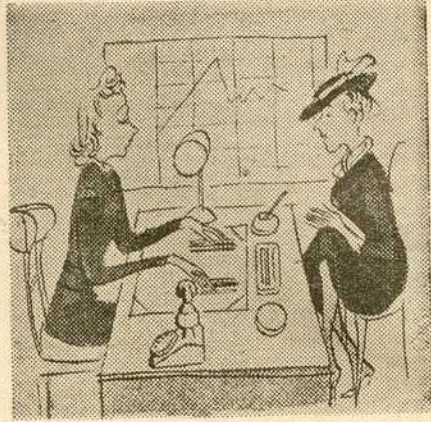

10

За ручак имате више врсти поврћа. Ви пазите да Вам за сваки залагај на виљушци буде спремно од свега по

мало и то увек истим редом. У случају да прекршите ред, десите вам се нешто страшно.

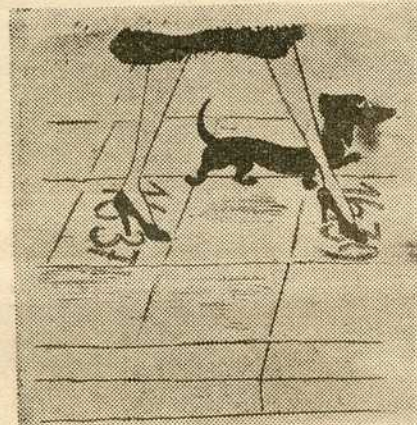
Тај гурманлук вас чини старијим. Покушајте да мислите нешто друго и видећете да ћете се лако одвићи. Само треба хтети.

11

Или на пример: седите у канцеларији за својим столом за рад. Водите врло важан разговор. У исто време уређујете свој сто. Премештате оловке, час лево час десно, пазите да сви врхови буду у истој линији, премештате књиге, пазите да све буде симетрично.

Види се: педантни сте увек и у свему. Будите уредни, али, не заборавите да је претерано исто тако ружно као и неуређено. Помислите увек да човек који са вама говори не може несметано да мисли јер му се чини да га не слушате. А често тиме самом себи шкодите највише.

12

Или бројите коцке на поплочаном тротоару, пазите да станете увек баш у средину, ходате само по већем камењу калдрме, бојите се да станете на трамвајску пругу, идете ивицом тротоара и притом се мучите као циркуска играчица на конопцу, да не промаштите ивичњак и да не изгубите равнотежу...

Какво се то неповерење крије под Вашим сталоженим и мирним изгледом? И кад имате све што би вас могло учинити срећном, — ви и онда трујете свој живот безначајним стварицама.

13

Не можете да имате пред собом парче хартије и оловку а да одмах нешто не пртате, потписујете се, пртате главе, кругове, коцке и богзна шта све. То чините несвесно али и без престанка. А, ако случајно нека отворена књига лежи на столу пред вама — тешко бој...

Ни ви не умете да владате собом. Стална агилност код вас претвара се у манију. То ваше пртате уствари је само последица нагона за покретањем руку. Научите их да се мало одморе.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

КАЈАЊЕ

Не, ја нећу да тужни помен
у по језе ноћне
разједа ми душу
и ко смрт хвата ме за гушу
и дави кошњатим прстима хладним.

Ја хоћу лека — заборава,
ноћног мида
да слушам сетне звуке с фрула пастива
док сребрни месец полива ме сјајем.

Ил' попут путника бескућника
лутам пољима голим
и док ме хладан ветар шиба
мисао где стане
све ново сване
и роди се други дан.

Ја хоћу све, несретан у болу свом!
Ја хоћу да моје тело трпи ударце
тешког бича.

Јед кајање сваког овоземаљског бића
теже је
претеже
у по мрачне језе ноћне.

МАРКО ЗОРИЋ

*Добитне у
Лиги
Сингела*

*Парфимија
Копонска вода
на улаз*

**ПАРФИМЕРИЈА
Јулијевак**
М. ЈОВАНОВ
ТОПЛИЧИН ВЕНАЦ 5
КН. МИХАЈЛОВИЋ 30

У прошлу недељу отворен је још један ведри локал у Београду чији су власници, овога пута популарни интерпретатори српске народне песме и српске музике, одличне певачице Данче и Зорица и одлични музичар Вита Николић.

Они популарни уметници узели су у закуп кафану „Болевац“ у улици Краља Александра. Отварање је било у прошлу недељу. Било је изванредно спечано, а локал је био препун гостију и пријатеља уметника. Поред нове „управе“ локала учествовали су Бора Јањић, Бора Крушарац, Бока Јаре, који ће и даље стално концертирати на полијуму „Болевац“.

В А Y A Y E R E R

Вауер-ов крст
ПРОТИВ БОЛОВА

Историја човека је историја бола. Неизмерне су патње људи изазване болестима, епидемијама и ранама. Данас је међутим човек победио бол! Модерној немачкој науци пошло је за руком да болу успешно стане на пут. Њена средства нису предвиђена само за мале свакидашње болове. Ово знају најбоље они, који се у сну наркозе подвргавају тешким операцијама које протичу без бола. Лекови који предвуче и утиру пут на подручју сузбијања бола носе

„Вауер“ -ов крст.

ОГЛАС РЕГ. О БР 19674 ОД 14-ХП-1943

Фото-апарате

Догледе, сервисе, пиротске и стране тепихе и све боље античке ствари купује и најбоље плаћа

Трговина »Х У М«

Балканска 13. — Телефон 25-370.

52423. 2-4

Сервизе, есцајг,

ЗАВЕСЕ, И ПИРОТСКЕ ТИЛИМЕ
КУПУЈЕ И НАЈВИШЕ ПЛАЋА

„ГРАД — МАГЛИЧ“

КРАЉА АЛЕКСАНДРА 107.

52425. 1-1

Старе вунене ствари

прерађујемо приватним муштеријама

„Х У М“ — ЦАРА НИКОЛЕ 10. — ТЕЛ. 24-270.

52423. 1-2

НАЈВЕЋИ ИЗБОР ДЕЧЈИХ ИГРАЧАКА

ДОВИЂЕТЕ У ТРГОВИНИ

ПАНИЋ

КЊЕГИЊЕ ЉУБИЦЕ БР. 15.

52426. 1-1

Златне зубе, брилијанте и све врсте злата и златног накита

Ако већ продајете или купујете, у Вашем интересу је да то учините преко стручне фирме „ВЕЛЕС“. Сваки рад вршимо без конкуренције по дневној цени. Злато и накит купујемо и од свих препродаваца. Фирма

„ВЕЛЕС“. Пашићева бр. 25, II спрат — Телефон 30-556

Рад сваког дана од 8 до 19 часова.

Запамтите адресу у Вашем је интересу.

Власник БОРА ЦВЕТКОВИЋ

52429. 1-1

Златан накит и брилијанте

Сребрне ствари, кристал, порцулан, есцајг и све боље античке предмете купује и највише плаћа позната фирма

„ШАЈКА“

КРАЉА ФЕРДИНАНДА БР. 17 (ДО УГЛА КР. МИЛАНА УЛ.)

Усл. телефон 27-783.

52418. 1-1

*Досић јој
се чубе*
Јер је
употребила

ВАНИЛИН
ШЕЋЕР

„ПОВЕДНИК“

Главно стовариште

ДРАГ. М. ЈЕВРЕМОВИЋ

БЕОГРАД, ЈУГОВИЂЕВА 3, ТЕЛ. 22-024

ЦЕО СВЕТИ
СОСТОЈОС

2
ДНЕВНО
ДИНАР

ЈОЗЕФИНОЈ
БИБЛИОТЕЦИ

МАТЕЈА НЕНКЛОВИЋ
29-817 БЕОГРАДСКА 31

РОМАНИ - НАУЧНЕ - ПЕЧЕ - КНИГЕ

52428. 1-1

САОПШТЕЊЕ:

ПРОДАВЦИМА
ЗЛАТНОГ
НАКИТА

ЗАПАМТИТЕ! дафирма - ВРАЧАР купује и од ДАНАС стварно највише плаћа златан накит стари и нови, старо злато, златне зубе, дијаманте, брилијанте, сребро, бакарни, сребрни и златан новац. — Купујемо и од препродаваца.

„ВРАЧАР“, Београд, Палилулска 6. Тел. 28-706

(Продужетак Душанове улице)

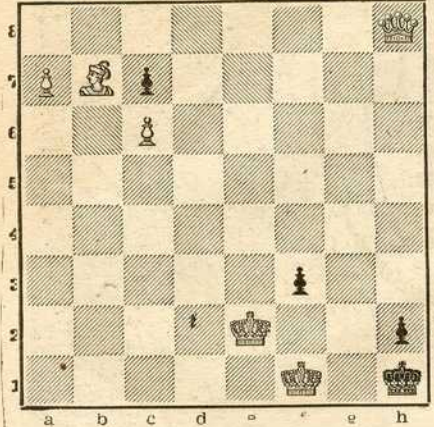
ДОНОСИОЦУ ОВОГА ОГЛАСА УЗ ИСПЛАТУ ПРОДАТЕ НАМ РОБЕ ДАЈЕМО — 200 — ДИН. ВИШЕ.

52427. 1-1

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 110
Валтер Холт

Бели вуче и даје црnome мат у три по-теза.

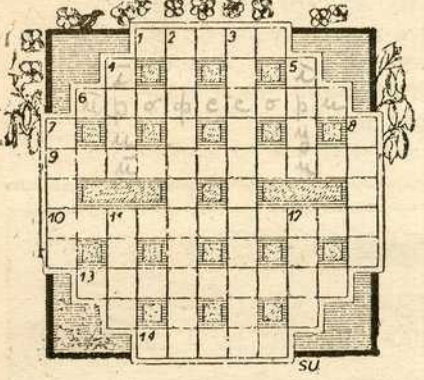
Решење проблема број 109 (Фридрих Бетгеа): 1) Dh8-a8.

ФАЛКБЕРОВ ПРОТИВГАМБИТ

(Играно на једном шведском турниру 1942)
Бели: X. Ларсон. — Црни: С. Енглууд.
1) e2-e4, e7-e5; 2) f2-f4, d7-d5; 3) e4: d5, e5:f4; 4) Sg1-f3, Sg8-f6; 5) d2-d4, Sf6: c5; 6) c2-c4, Lf8-b4+; 7) Sb1-d2, Sd5-e3; 8) Dd1-a4+, Lc8-d7! 9) Da4-b3, Dd8-e7; 10) Ke1-f2, Se3-d1+!; 11) Kf2-g1, Sd1-c3!; 12) h2-h3, Ld7-a4!

Бели предаје пошто губи краљицу.

Укршћене речи

Хоризонтално: 1) Издаде. 6) Наставници. 9) Подела. 10) Издаваоци. 13) Писан који пише сатиру. 14) Претставља вредност.
Вертикално: 2) Разлика. 3) Исцаравање. 4) Болест. 5) Народ на Балкану. 7) Вика. 8) Језеро близу Суботинце. 11) Инсект. 12) Место у Босни.

Дали знате?

- ЧИТАЊА
- 1 — Да ли сем православних Срба, још ко дожи славу?
  - 2 — Одакле је за славу дошао назив Крсно име?
  - 3 — Шта је смрт према веровању нашег народа?
  - 4 — Колико јаја снесе крокодилова жепка?
  - 5 — Колико пчела живи у једној кошници?
  - 6 — Колико просечно живи пчела радилица?
  - 7 — Када су први пут женама деца почела похаћати основне школе у Србији?
  - 8 — Шта је „спрега“?
  - 9 — У народним песмама помиње се кнез Иво од Семберије. где је била кнежина Семберија?
  - 10 — Ко је израдио иконостас у дворезу за цркву „Св. Спаса“?

Можете ли се сетити?

КОЈА ЈЕ ОВО ЖИВОТИЊА?
Пртеж који вам данас дајемо претставља једну нарочиту врсту гуштера. Може

да буде дуг до једног метра од чега три петине долазе на реп. Живи у највећем делу Јужне Америке (од Гвијане до Уруг-

ваја), али се често у приморју него у унутрашњости континента.
Ова животиња је изванредно јака и брза, али је обично опрезна и чим приметима какву опасност, склања се у своју јазбину ископану под каквим дрветом. Но ако буде нападнута брани се храбро уједлајући зубима ударајући репом.
Храни се мишевима, жабама, првима и јајима. Краде и пернату живину те га и због тога гоне и убијају. Месо му је укусно и личи на пилетину. Леже се из јаја. Како се зове ова животиња из породичне гуштера. (Ајџ)

ЧИЈИ СУ ОВО СТИХОВИ? САН

Дан болестан, мутан, небо непозорино.
Над безбојном водом мир вечерњи беше.
Часовник невидљив негде изби мирно
Тад потоње руке лагано помреше.

И кад опет изби — с топола се расу
Задње мртво лишће. Мир је на све стране.
Док понова куну: тихо у том часу
Једно гнездо паде високо са гране...

Но скривено звоно кад под сводом ледним
И опет се зачу из топола стари!
Сва долина страхом испуни се једним.
И ужасном стрепњом, и паником ствари.

Можете ли да се сетите чији су то стихови. Ако не, а ви онда потражите одговор који вам дајемо олмах.

(чији су стихови извојили до ово)

ИЗ 109-ОГ БРОЈА

Одговор на „ДВАНАЕСТ ПОГРЕШАКА РАСЕЈАНОГ СЛИКАРА

Ево тих 12 погрешака: 1) Лула на пумпи је окренута. 2) Препови на црквеном крову наопачке су постављени. 3) Дечко у опште нема уши. 4) Сандук у коме се дечко налази погрешно је закован. 5) Свињче никада нема прав реп. 6) Свињски напци су погрешно нацртани. 7) Из једном прозорском канку нацртано је срце, на другом не. 8) Ограда је погрешно нацртана. 9) Врх црквеног торња лебди у ваздуху. 10) Једно прозорско крило уопште нема шарке. 11) Прозор на црквеном торњу погрешно је нацртан (у смислу перспективе). 12) Дршка пумпе лебди у ваздуху.

Одговор на „КОЛИКО МАЛИ ЈОВИЦА ИМА ГОДИНА“

Кроз три године мали Јовица ће имати шест година више него што је имао пре три године. Ако он буде кроз три године трипут старији него што је био пре три године и ако је разлика 6 година, то значи да та разлика претставља две трећине узраста које ће Јовица имати кроз три године, који ће према томе бити 9 година.

Значи да је пре три године мали Јовица имао 3 године, а данас има 6 година.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1 — Стамбол капија је била најглавнија градска капија у Београду. Она се налазила на изласку данашње Васине улице, између Хијотекарне банке и Народног позоришта. Од Стамбол капије настајало је поље према Терезијама, а иза тога били су шумарци и тргови.
- 2 — Кристоф Вилибалд Глук био је немачки композитор (1714—1787). Он је композитор већег броја опера између којих треба истакнути Орфеја, Алцеста, Ифигеније у Аулиди итд.
- 3 — Милицу Стојалиновић-Орпкињу — песницу звали су савременици Врлничком виллом.
- 4 — Приповетке Јексик Аџија, Димунацију на селу и Кир Гераса написао је Стеван Сремац.
- 5 — Таковски крст је било одликовање, које се сматрало као династички орден. Установио га је кнез Михајло Обреновић 1865. Године 1878 уведен је Таковски крст с мачевима. Доласком династије Карађорђевића на престо Таковски крст замењен је одредом Карађорђевог звезде.
- 6 — Мошти кнеза Лазара пренете су биле из Раванице 1699 г. у Фрушкогорски манастир Врлник.
- 7 — Стевана Немању прогласио је за светитеља као Симеона Мироточног Сабора хилендарских и светогорских калуђера.
- 8 — Тврски татави од Београда до Париграда путовали су 7—10 дана, српски татар-ага Инде прелазило је тај пут за 4 дана, а татар Богдан са копијом фермана од 1830 пошао је из Париграда 27 августа, а стигао у Крагујевац 1 септембра у ноћ.
- 9 — Ној је висок око 2.75 м, а тежак преко 100 кг.
- 10 — Највећи миш у Европи је балкански миш а живи у Црној Гори и даље на западу. Дугачак је око 30 см. (Половина од гока је реп).

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Писа. 4) Сада. 8) Лук. 9) Дим. 10) Емир. 12) Реви. 13) Фагот. 15) Капут. 18) Уван. 20) Лада. 21) Вапш. 23) Кус. 24) Грањ. 25) Сола.
Вертикално: 1) Плек. 2) Рум. 3) Скиф. 5) Алет. 6) Див. 7) Амир. 11) Расан. 12) Ромул. 14) Лувр. 15) Капа. 16) Тако. 19) Раг. 21) Дуд.

ДЕЦЕ И ВОЈНА

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

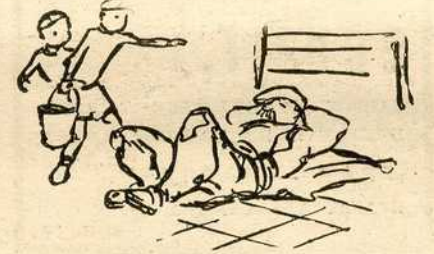
Миладин

Деца су трчала за њим, Миладином и викала:
— Миладине-е! Миладине-е!
Он, као и увек, онако пијан јурео за њима, драо се и бацао камењем.
Иако стар (сигурно има више од педесет година), он је изабрао најтежи посао — носачки. Мало погрљен, са самаром у рукама, виђао се свуда. И сви су га знали. Нарочито деца.

Мајке су децу плашиле њиме:
— Ако не будеш добар, даћу те Миладину! — говориле су.
Миладин није трпео децу. Увек их је терао од себе. Имао је и право. Кад би сео да једе, а јео је где стигне, деца би се скупила крај њега и, као увек, викала:
— Миладине-е! Миладине-е!
Он је устајао, јурио их. Никада није од њих имао мила.
— Једном је заспао на плацу. Хркао је. Скупила се деца око њега, причала:
— Да га пробудимо?
— Не.
— Него?
— Да га полијемо водом.
— Ојано!

Мало затим ето двојице. Носе пуну канту воде. Прилазе полако ка њему, пажљиво, да се не би пробудио.
— Пљус! — изручише сву воду на њега, оставише канту и раширкаше се. Он, брзо бринув, узима канту и баца је на децу. Али, због слабости, она пада близу њега. Дече се, виче, па опет легне да спава.

Једнога дана вукао је за собом некаква колица. Ишла деца за њим.
— Миладине, хоћеш ли да нас возаш?
— Вежите!
Једно дете ухвати колица и поче да вуче назад. Онда и други прирчаше. Запели из све снаге. Он вуче горе, они доле. И деца надјачала. Неколико сели на

колица, остали гурали. Миладин покушао да их стигне, али није могао — пао на земљу. Зграбио једну циглу, подигао се и потрчао понова. Деца оставила колица и побегла. Он ставио циглу у џеп. Деца, пошто нису смела да се приближе, викала издалека:
— Миладине-е! Миладине-е!

*

Скупила се деца на плацу (много ноћи он је ту проспавао). Било им је досадно без њега.

— Где ли је отишао? — упита Миша.
— Ја знам! — одговори Тиша.
— Где?
— Однео кофер на станицу. Видео сам када се погађао...
— Знате шта? — ускликну Миша.
— Шта?
— Ноћас сам сањао Миладина... Као он иде улицом а ја идем за њим. И ја почнем да га дирам. Он баца самар и појури замном. Покушам да побегнем од њега, али не могу. Ноге ми се укрутило. Запнем из све снаге — узалуд. Ноге тешке као да су од гвозда. А Миладин све ближе. Почнем да вичем: у помоћ! у помоћ! Али никога нема. Он ме већ стигао. Пружио руку да ме удари, а ја — отворим очи! Пробудио сам се. Ставио сам руку на срце, лупа ли лупа. Више нећу да га дирам.
— И ја сам нешто слично сањао — поче мали Веља. Он ме појурно, а ја побегом у кућу. Пролазио кроз много врата, свака закључавао и на крају сакрио се под кревет. Замислите, ето и њега, пузи по патосу, раширио очи и иде ка мени. Хтео сам да вичем али нисам могао. Пробудио сам се кад ме је стегао за гушу. Вило је страшно... И ја нећу више да га дирам.
— Ја ћу нешто да вам предложим — рече Миша. — Како би било да га ми више не дирамо. Он је стар човек, може да нам буде деца. Треба да будемо добри према њему. Можда ће нас и завољети.
— Живео Миша! — зацвркута мали Веља.

— Али како да се помримо? — упита Миша. — Ако му се приближимо, удариће нас.
— Најбоље би било да му купимо нешто. Ето, неке ципеле. Оне његове су већ савим поцепале.
— Тако је!

Сложили се, свако дао по нешто и купили му ципеле. Половне, али добре.

*

И Миладин је заволео децу. Купила му деца флауту, он свирао и веселио их.
Поседали по траву, он им прича своје доживљаје.
Набавио носачка колица, деца му увек помажу, гурају.
Мајке су претиле деци:
— Ако не будеш добар, казаћу Миладину да те отера...
М. ВАСКИН

Охо, хо, Рако!

Охо, хо, Рако. Како колач сладан. Колико је пријатан. И трбушчић гладан!

Где ли си га добио. Ко ли ти га даде? Колико је сладан. Трунке не остаде!

Дала му га мамина. Што је добро дете: Нео дан је прошао. Не направил штете!

И мамичу слушао Од јутра до мрака. Зато слади колачић Наш пријатељ Рака.

АЛ. МИЛИЋЕВИЋ

Онења лењот Јове

Кад је Јова чуо како људи веле да ти сваки меда спава зиме целе, било му је тада и тешко и криво, па љутит и бесан вичуо је живо: „Да сам нешто меда, ала бих ужив’о! Не бях школу учио нити се умив’о!“

М. ВАСКИН

Птичице и зима

Пртеж који може да послужи као узор малим пртачима. Није тежак а врло је леп. Дакле, оловку у руке и на посао!

Ждралци

Огромна јата ждрала Мразни парају зрак, Сваки им покрет крила Снажан, вес’о и лак.

Од зиме беже они У топли неки крај Опет ће код нас доћ’ Кад буде цветни мај.

Ђурија, 1943

РАДОСЛАВ ЕРИЋ уч. V раз гим.

Наши у заробљеништву

Посвећено Др. Миодрагу-Мими Петровићу

лекару умрлом у заробљеништву 24-ХИ-1943 г.

Као човек и Србин врли, Ти си увек био.
Свиња и у свако доба добра си чинио.
Изгубио си живот далеко од својих и
родне груди,
Судбина је хтела, да то тако буде.
У Теби смо изгубили човека-лекара
и врлог Србина,
А породица: оца, брата и добри тата сина.
Оплакујемо Те сви од срца и душе,
Жалост, туга и сузе све нас гуше.
Сећаћемо се Тебе покојниче драги.
Нека ти буде лака земља и вечни се
благ.

Београд, јануара 1944.

ВАСИЛИЈЕ ЈАЊИЋ

Бадњи дан заробљеника у Офлагу ХХ! Ц.

Нашима у заробљеништву

Посвећено заробљенику Бр. 20090
VIII 6/47 у Офлагу VI Ц, Осабриг
Барака 58/17

Чудите се, можда, што вам пишем писмо,
А још се никада ни видели нисмо!
Али зашто чудо, не, ви добро знате
У Српкињи свакој да сестру имате.

Ви сте тамо дошли не својом кривицом,
И сад у логору с бодљикавом жицом
Проводите дане, све теже и теже,
И нас душа боли и срце се стеже.

Ми на вас мислимо и дању и ноћи:
Јесте ли нам здрави, кад ћете нам доћи?
Кад ће престат бојна тутњава и јака?
О, дођите, дођ'те, Србија вас чека!

За све вас је њедра отворила своја;
Сви сте њена деца; сви сте браћа моја!
Нека вас не плаши тешка слутња нека —
У загрљај к нама, Србија вас чека!

Београд, фебруара 1944 год.

МАРИЈА ЗЛАТКОВИЋ
ученица учитељске школе

у средини — Група заробљених официра Офлага XIII Б.

(Слика: приватна својина)

Десно — Група заробљеника Сталлага XII Д.

Куму у заробљеништву

— Посвећено Живојину Д. Павловићу —
Офлаг XIII Б

Мили наш куме
Данас нам је слава
Ту су мама, тата,
И кумица наша.

Али тебе нема
Трећа је година
Више наша лица
Нису насмејана.

Кад си код нас долазио
Ја сам мали био
Често сам се пута
Ја од тебе крио.

Нисам више мали
Хвалим ти се ја
Већ сам ђак велики
И читати знам.

О да знаш!
Како смо сви
Увек без тебе тужни
И да су наде наше
Само снови ружни.

Увек о теби причам
И молимо Бога
Да томе дође крај
Жив и здрав да дођеш
У свој завичај.

Десно — Српска заробљеници Сталлага IX Ц.

Београд.

МОМЧИЛО СТАНКОВИЋ
ученик II разреда основне школе

Лево — Београдски Универзитет свечано је прославио ове године Светог Саву. Прослава је обављена у великој дворани старе универзитетске зграде. Претседника владе Народног спаса заступао је министар правде г. Кујунџић, а били су присутни епископ г. Нектарије Круљ, заступајући митрополита г. Јосифа, министар просвете г. Јонић, претседник Београдске општине и управник града г. Драг Јовановић и друге угледне личности. Прослава Светог Саве на Универзитету протекла је веома достојанствено и свечано, у духу лепих српских традиција.

(Снимци: А. Слмић)

Прослава Св. Саве у Београду

Десно и доле — Огледна народна школа „Краљ Александар I“ такође је врло свечано прославила Светог Саву. Пред дупке пуном двораном Коларчевог универзитета, где је свечаност обављена, изведен је, после говора г. Свете Миловановића, леп програм. Свечаности су присуствовали министар просвете г. Јонић, митрополит г. Јосиф и друге угледне личности. Сlike приказују ученицу Веру Јочић која се истакла својим певањем, и једну успелу симболичну слику.

Са прославе Св. Саве у „Србозару“. Министри г. г. Кујунџић, Веселиновић и многобројни гости са замеником старешине г. Заријем Поповићем, прате програм свечаности.

Лево — Нарочито је било лепо и спонтано светосавско славље у Уметничкој школи г. Младена Јосића. Бацама ове угледне уметничке школе говорио је о значају Светосавске мисли г. Витезића, па је затим одржао говор и управник школе г. Јосић. Хор будућих српских сликара огледао је изванредно лепо химну Св. Сави, а потом је настало славље које се завршило тек увече у ретко пријатној атмосфери и уметничког декора и уметничке средине ове заслужне и симпатичне установе.

